

KUTSU KUNINKAAN POJAN HÄIHIN

Mt 22:1-14
(21 HJS 1 VK)
Tampere
(13.10.2013)

Teksti:

1. Ja Jeesus rupesi taas puhumaan heille vertauksilla ja sanoi:
2. *"Taivasten valtakunta on verrattava kuninkaaseen, joka laittoi häät pojallensa.*
3. *Ja hän lähetti palvelijansa kutsumaan häihin kutsuvieraita, mutta nämä eivät tahtoneet tulla.* 4. *Vielä hän lähetti toisia palvelijoita lausuen: 'Sanokaa kutsutuille: Katso, minä olen valmistanut ateriani, minun härkäni ja syöttilääni ovat teurastetut, ja kaikki on valmiina; tulkaa häihin.'* 5. *Mutta he eivät siitä välittäneet, vaan menivät pois, mikä pellolleen, mikä kaupoilleen;* 6. *ja toiset ottivat kiinni hänen palvelijansa, pitelivät pahoin ja tappoivat.* 7. *Mutta kuningas vihastui ja lähetti sotajoukkonsa ja tuhosi nuo murhamiehet ja poltti heidän kaupunkinsa.* 8. *Sitten hän sanoi palvelijoilleen: 'Häät ovat valmistetut, mutta kutsutut eivät olleet arvollisia.'* 9. *Menkää siis teiden risteyksiin ja kutsukaa häihin, keitä tapaatte.'* 10. *Ja palvelijat menivät ulos teille ja kokosivat kaikki, keitä vain tapasivat, sekä pahat että hyvät, ja häähuone tuli täyteen pöytävieraita.*
11. *Mutta kun kuningas meni katsomaan pöytävieraita, näki hän siellä miehen, joka ei ollut puettu häävaatteisiin.* 12. *Ja hän sanoi hänelle: 'Ystävä, kuinka sinä olet tullut tänne sisälle, vaikka sinulla ei ole häävaatteita?'* *Mutta hän jäi sanottomaksi.* 13. *Silloin kuningas sanoi palvelijoille: 'Sitokaa hänen jalkansa ja kätensä ja heittäkää hänet ulos pimeyteen.'* *Siellä on oleva itku ja hammasten kiristys.* 14. *Sillä monet ovat kutsutut, mutta harvat valitut."*

JOHDANTO

1. Tekstinämme on Mt 22. luvussa oleva Jeesuksen vertaus kuninkaan pojan häistä. Se on viimeinen Jeesuksen kolmen vertauksen sarjasta.
2. Luokkaassa (Lk 14:16-28) oleva Jeesuksen vertaus suurista illallisista on pitkälle samanlainen tämän päivän tekstimme kanssa, mutta alkujaan vertaukset lienevät eri kertomuksia. Molemmissa vertauksissa on kutsu Jumalan valtakuntaan ja Karitsan häihin.
4. Otamme vertauksesta esille kolme asiaa: a) Israelin kutsumisen (1-7), b) pakanoiden kutsumisen (8-10) ja c) kysymyksen häävaatteista (11-14).

1. KUTSU ISRAELILLE (1-7)

1.1. Vertauksen henkilöt

Vertauksen kuningas, häitten järjestäjä, on Jumala. Kuinkaan poika, sulhanen on Jumalan Poika, Jeesus Kristus. Morsian, jota tekstimme ei mainitse lainkaan, on Kristuksen seurakunta, johon kuuluu sekä juutalaisia uskovia että pakanauskovaisia. Häävieraat ovat yksityisiä ihmisiä.

1.2. Kutsun kaksi vaihetta

Suurten juhlien ollessa kysymyksessä itämaiseen tapaan kuului lähettää kaksi eri kutsua. Näin on kuinkaan pojan häittenkin laita: ”Taivasten valtakunta on verrattava kuninkaaseen, joka laittoi häät pojallensa. Ja hän lähetti palvelijansa kutsumaan häihin vieraita.”

- 1.2.1. Ensimmäinen kutsu oli ennakoilmoitus siitä, että juhlaa suunnitellaan ja valmistellaan. Kuninkaan pojan häitten ennakoilmoitus lähetettiin Israelin kansalle VT:n profeettojen välityksellä.
- 1.2.2. Toinen kutsu lähetettiin Jeesuksen saapuessa maanpäälle niille, jotka olivat saaneet ennakoilmoituksen VT:n profeettojen välityksellä. Kuninkaan palvelijoilla, jotka toisen kutsun välittivät, tarkoitetaan Johannes Kastajaa, Jeesuksen 12 opetuslasta ja niitä 70, jotka Jeesus maanpäällisen elämänsä aikana ennen ristinkuolemaansa lähetti saarnaamaan evankeliumia Juudan kansan eri osiin.

Kutsutut saivat kutsun. Israel kerskasi olevansa Jumalan valittu kansa ja odotti innokkaasti häitä, so. Messiasta koskevien ennustusten täyttymistä. Nyt Israel sai tiedon, että häitten hetki oli tullut. Mutta Israel ei uskonut, että Jeesus oli Messias. He eivät tahtoneet tulla häihin.

1.3. Ylimääräinen kolmas kutsu (4)

Itämaisen tavan mukaan toisen kutsun hylkääminen oli enemmän kuin etikettivirhe. Se oli häväistys, joka esim. arabiheimojen keskuudessa rinnastettiin, ei vain suhteitten katkaisemiseen, vaan sodan julistukseen.

- 1.3.1. Miten suuri onkaan loukkaus, kun kysymyksessä on kuningasten Kuninkaan suuri kutsu! Vaikka Israelin kansa oli tehnyt majesteettirikoksen, Jumala ei vielä hylännyt sitä, vaan yritti vielä kerran ja lähetti normaalikäytännöstä poiketen kolmannen, ylimääräisen kutsun, joka on Jumalan suuren kärsivällisyyden ja rakkauden osoitus (Luen jae 4).
- 1.3.2. Toisilla palvelijoilla, jotka välittivät Israelin kansalle Jeesuksen kuoleman, ylösnousemuksen ja taivaaseen astumisen jälkeen tämän kolmannen, ylimääräisen kutsun, tarkoitetaan apostoleja ja heidän työtovereitaan. Tämä kutsu oli vielä hartaampi ja yksityiskohtaisempi kuin edellinen. Kuningas pani suorastaan sanat palvelijoittensa suuhun. Näitten oli kerrottava kutsutuille, miten suuria uhrauksia kuningas oli tehnyt häitten tähden. Vielä 40 vuotta vanhan liiton lakkaamisen jälkeen kaikui tämä kutsu Israelin kansalle.

1.4. Kutsun hylkääminen (5-6)

Paatunut Israel halveksi tätäkin kutsua (Lue jakeet 5-6).

Israelin kansa hylkäsi Jeesuksen. Osa heistä teki sen maailmallisen mielensä sokaisemana ollen enemmän kiinnostunut maallisista asioista kuin taivaallisista, enemmän aineellisista kuin hengellisistä, enemmän omaisuudesta ja liike-elämästä kuin kutsusta ottaa vastaan iankaikkinen sekä sielun että ruumiin pelastus täydellisenä ja vapaana lahjana. Osa heistä syttyi kiihkeään vihaan, häpäisi Jumalan lähettäjiä ja tappoi heistä monia aina Johannes Kastajasta ja Jeesuksesta apostoleihin saakka.

1.5 Kuninkaan vihastuminen (7)

1.5.1. Jumalankin kärsivällisyydellä on rajansa. (Lue jae 7). Israel oli torjunut täydellisesti Kolmiyhteisen Jumalan rakkauden. Se oli hylännyt Isän kutsun VL:n aikana. Se hylkäsi Pojan, Jeesuksen ja hänen kutsunsa. Se hylkäsi helluntain jälkeen myös kolmannen kutsun, ja samalla Pyhän Hengen, joka sitä kaiutti. Enää ei ollut mitään tehtävissä. Jumalan pyhä viha kohtasi lopulta Israelia, Jumalan valittua kansaa. Kuningas kokoaa sotajoukon, tuhoaa murhamiehet ja polttaa heidän kaupunkinsa.

1.5.2. Jumala käyttää sotajoukkoinaan pakanallisia roomalaisia sotilaita. Jumala käyttää tuomion aseina tavallisesti jumalattomia, ei omiaan. 70 vuotta jKr. keisari Vespanianuksen poika Titus piirittää Jerusalemiä ja tuhoaa sen temppeleineen niin perusteellisesti, ettei siihen jäänyt kirjaimellisesti juuri kiveä kiven päälle. Todennäköisesti yli miljoona juutalaista sai surmansa Jerusalemin hävityksessä. Poliittisena suurena Israel lakkasi olemasta, Jumalan valittu kansa oli kulkenut tiensä päähän. Historioitsija Josefus antaa silminnäkijänä teoksessaan ”Juutalaisen sodan historia” järkyttävän todistuksen Jerusalemin hävityksestä ja juutalaisten karkotuksesta omasta maastaan. – Se on sitten eri asia, mitä Israelin kansalle tapahtuu Kristuksen paluun kynnyksellä sen jälkeen kun pakanoiden täysiluku on tullut sisälle Jumalan valtakuntaan. Siitä kerrotaan Rm 11. luvussa (Rm 11:12, 23-).

2. KUTSU PAKANOILLE (22:8-10)

2.1. Neljäs kutsu

Israelin arvottomuus oli sitä, että he eivät tahtoneet tulla. Israel joutuu kansana hyljättyksi. Mutta Jumala lähettää vielä kerran palvelijansa, tämä on jo neljäs kutsu. Jumala kääntyy nyt pakanoiden puoleen. Corneliuksen kodista Jumala aloitti Pietarin kautta pakanoiden kutsumisen Jumalan pojan häihin.

2.2. Alkoi lähetyskäskyn toteuttamisen aika.

Jumala käski kutsua nyt kaikkia rotuun, kansallisuutteen, sosiaaliseen asemaan ym. katsomatta. Enää ei mikään kansa tai kukaan ihminen voinut sanoa olevansa erityisasemassa Jumalan edessä. Me elämme yhä neljännen kutsun eli lähetyksen aikaa. Työ on vielä kesken.

Nyt on koottava kaikki, pahat ja hyvät, kuten nuottavertauksessa Mtn evankeliumissa sanotaan (Mt 13:47-50). Pahat ja hyvät on inhimillinen arvosteluperuste. Jumalan silmissä on vain yhdenlaisia ihmisiä, syntisiä, jotka tarvitsevat pelastusta.

- 2.3.** Lohdullinen toteamus on tekstimme todistus siitä, että häitten alkaessa hääsali tulee olemaan täynnä häävieraita.

3. KYSYMYS HÄÄVAATTEISTA (11-14) (Lue jakeet 11-14)

- 3.1.** Tässä on kerrottu toisenkinlainen majesteettiloukkaus. Jumalaa eivät loukkaa vain juutalaiset, vaan myös pakanat.

Sillä ”kun kuningas meni katsomaan häävieraita, näki Hän siellä miehen, joka ei ollut puettu häävaatteisiin”. Kysymyksessä on eskatologinen tapahtuma, jolloin Kuningas itse suorittaa erottelun. Palvelijat eivät voi sitä tehdä. Heiltä puuttuu sellainen näkökyky ja arvovalta, jota tarvitaan erottamaan hyvät pahoista. On vain yksi, jolla on nämä molemmat, sekä tarvittava näkökyky että valta. Hän, Jumala itse tuomitsee vanhurskaasti.

- 3.2.** Vertauksen häävaatetta koskevan kohdan historiallinen tausta on jossakin määrin epävarma, mutta itse symboliikka on selvä:

3.2.1. Kuninkaan käskystä ja hänen runsaasta varastostaan hääsaliin sisään mennessä tarjottiin jokaiselle vieralle hääviitta.

3.2.2. Kyseistä selitystä voidaan tukea monin tavoin: Ensiksikään ainakaan kaikilla ei ollut itsellään mitään mahdollisuutta hankkia linnan kutsujen edellyttämää juhla-asua, sillä vieraita oli kutsuttu kaikkialta, kylistä ja kujilta ilman mitään sosiaalisia rajoituksia. Toiseksi vertauksen kuningas edellyttää, että vieraat on puettu häävaatteisiin. Kolmanneksi sekä VT:ssa että UT:ssa on kohtia, jotka tukevat esittämäämme olettamusta (Js 61:10; Ilm 19:7-8). Neljänneksi on historiallinen tosiasia, että jopa Raamatun ajan jälkeen Lähi-Idässä henkilön, joka halusi astua kuninkaan eteen, tuli pukeutua viittaan, jonka hallitsija lähetti hänelle.

3.2.3. Myös sille vertauksemme yhdelle miehelle oli varmaan tarjottu kuninkaan varastosta juhla-asua, mutta hän ei huolinut sitä. Hän halusi mennä sisään omissa vaatteissaan. Olivatko ne hyvät vai huonot, siitä emme tiedä eikä ole tarpeenkaan, sillä korko on toisaalla, tässä: Hän ei huolinut kuninkaan antamaa pukua. Hän halusi mennä juhlaan omissaan. - Siksi hän jäi sanattomaksi, vaikka kuningas antoi miehelle mahdollisuuden puolustautua.

- 3.3.** Palvelijat, jotka saivat kuninkaalta tehtäväksi miehen ulosheittäminen, eivät ole samoja, joitten tehtävänä oli häihin kutsuminen.
- 3.3.1. Alkukieli käyttää niistä palvelijoista, jotka veivät hääkutsuja, sanaa ”duulos”. He ovat ihmisiä, uskovia, jotka kertovat Kristuksesta. Palvelijoista, joiden tehtävänä oli miehen ulosheittäminen, käytetään sanaa ”diakonoit”. He olivat enkeleitä. Enkeleitten tehtävänä ei ole evankeliumin julistaminen, vaan Jumalan palveleminen ja myös Hänen tuomioittensa toimeenpaneminen (Mt 13:41,49).
- 3.3.2. Miehen jalat ja kädet sidottiin, ettei hän pysty pakenemaan eikä tekemään vastarintaa. Se on, niiden, jotka eivät ole pukeutuneet häävaatteeseen, on mahdoton paeta tuomiopäivää ja Jumalan vihaa.
- 3.3.3. Mies heitettiin ulos pimeyteen eli kadotukseen, jossa on itku eli suuri suru ja tuska; sekä hammasten kiristys, so. epätoivon synnyttämä raivo.
- 3.4.** Vertauksen yksi mies, jolla ei ollut häävaatetta, edustaa todellisuudessa suurta joukkoa, sillä vertauksen lopussa sanotaan: ”monet ovat kutsutut, mutta harvat valitut” (14).
- 3.4.1. Valinnassa ei ole kysymys Kaikkivaltiaan mielivallasta tai suosittomuusjärjestyksestä. Jumalan valitseminen tarkoittaa sitä Jumalan iäisyudessa tekemää päätöstä, että vain ne pelastuvat, jotka suostuvat pukeutumaan Jumalan lahjoittamaan häävaatteeseen, joka on Kristuksen vanhurskaus eli Kristus itse.
- 3.4.2. Kansan kirkkomme ilmentää hyvin kuninkaan käskyä koota kaikki, joita tapaa, sekä pahat että hyvät. Mutta samalla kirkkomme on surullisen sopiva esimerkki niistä, joilla ei ole häävaatteita. Se on tulvillaan paitsi julkijumalattomia ja hengellisesti välinpitämättömiä, myös niitä, jotka luulevat pääsevänsä Karitsan häihin, vaikka eivät ole puettu Kristuksen vanhurskauteen. Kasteessa Jumala on heille kyllä hääpuvun lahjoittanut, mutta he ovat epäuskossa riisuneet sen pois yltään ja tekevät matkaa jopa hääväen joukossa, mutta omilla vaatteillaan.
- 3.4.3. Hyvä kirkkoväki, uskokaamme me tämän päivän sanomaa ja viekäämme terveisiä myös muille: Pelkkä ulkonainen kirkon jäsenyys ei riitä. Ei riitä mikään vähempi kuin Jumalan valmistama häävaate, se on Jeesus, jonka puhtauteen ja pyhyteen meidät on kasteessa puettu. Jokapäiväinen parannus on tämän juhlapuvun puhtaana pitämistä. Älkäämme lyökö sitä laimin.

PÄÄTÖS

Vertaus sisälsi kolme tärkeätä sanomaa:

1. Ensiksi, vertaus on vakava muistutus juutalaisille siitä, että jatkuva Kristuksen vastustus sulki Israelin Jumalan valtakunnan ulkopuolelle ja se annettiin pakanoilta.

Samalla vertaus on varoitus myös meille pakanasyntisille siitä, että samoin mekin jäämme ulkopuolelle, jos ylenkatsomme Kuninkaan kutsua.

2. Toiseksi, vertaus muistuttaa meitä siitä, että neljännen kutsun vieminen on vielä kesken. Seurakuntien työntekijät sekä evankelioimis- ja lähetysjärjestöt etsivät lisää palvelijoita kutsutyöhön. Vielä on lähetysten aika. Karitsan häät eivät ole vielä alkaneet.
3. Kolmanneksi, vertaus on vakava muistutus meille myös siitä, että Karitsan hääsälin ulkopuolelle tulevat kerran jäämään myös ne, joilla ei ole Kuninkaan antamaa hääpukua yllään, so. jotka vain ulkonaisesti kuuluvat kristilliseen seurakuntaan.

Jeesus sanoo Mk:ssa olevassa lähetyskäskyssä: ”Joka uskoo ja kastetaan, se pelastuu; mutta joka ei usko, se tuomitaan kadotukseen” (Mk 16:16). Siksi kysyn: ”Voitko sinä jo laulaa Lina Sandellin kanssa”:

Oi Jeesus, kuinka riemuitsen:
Mä sulta puvun sain.
Näin kelpaan sulle taivaaseen,
Mä jonne matkustan.

Se vanhurskaus on Jeesuksen,
Sen kasteen kautta sain.
Se riittää, muuta tarvitse
En taivasmatkallain.

Sua, Jeesus, aina kiittelen
Sun lahjapuvussas!
Sä ristinpuussa ostit sen.
Oi, kiitos armostas!

SK 252: 1, 4, 7

Virret: 424; 322; 413; 151:1- ; (Eht. 225; 229; 221); 510.